

HELFO

**DRG-forum
6.nov. 2015**

**Utenlandske pasienter
Rettigheter i Norge**

Tema

- ▶ Veileder IS-1022 av 1.6.2010, oppdatert oktober 2015.
  - Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.
    - Kapittel 8. Økonomiske forhold knyttet til helsetjenesten.

- ▶ Medlemmer av folketrygden som ikke er bosatt i Norge
  - Herunder forsørgede ektefeller
  - Fødsel i Norge.

- ▶ Stønadsberettiget i henhold til gjensidighetsavtale med annen stat. EØS-avtalen.

- ▶ Nordisk konvensjonsavtale – hjemtransport.

Veileder IS-1022 av 1.6.2010. Oppdatert oktober 2015.

Veileder

IS-1022
(2010)

Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger
og familieegjenforente

oppdatert oktober 2015

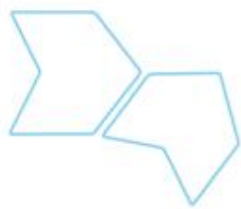
Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.

- ▶ Kapitel 8 – Økonomiske forhold knyttet til helsetjenesten.
- ▶ Pkt. 8.7.2 Stønad i henhold til spesialisthelsetjenesteloven – sier følgende:
  - Asylsøkere er å anse som bosatt i riket og har rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten.
  - Behandlings- og forpleiningsutgiftene skal dekkes på vanlig måte av det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-2, jamfør § 5-1.

Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.

- ▶ Kapittel 8 – Økonomiske forhold knyttet til helsetjenesten.
- ▶ Pkt. 8.7.2 Stønad i henhold til spesialisthelsetjenesteloven – sier videre:
  - Denne retten opphører dersom endelig avslag på asylsøknaden vedtas og fra det tidspunkt vedtak foreligger.
  - Asylsøkere med endelig avslag – papirløse og dermed ulovlig opphold i Norge - men som likevel ikke forlater landet har fortsatt rett til øyeblikkelig hjelp fra spesialisthelsetjenesten.
  - Da har de selv ansvar for å betale for helsehjelpen.
  - Det er imidlertid den helseinstitusjonen som yter helsehjelpen som dekker utgiftene dersom pasienten ikke kan betale.
  - Viser til Rundskriv I-2/2008.

HOD sitt brev til RHF og helseforetak av 26.10.2015

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Landets regionale helseforetak
Helseforetakene

Deres ref

Vår ref

Dato

15/1776-

26.10.2015

Helsehjelp til personer uten fast opphold i riket - betalingspørsmål

1. Innledning

HOD sitt brev til RHF og helseforetak av 26.10.2015

Helsehjelp til personer uten fast opphold i riket – betalingsspørsmål:

Prinsipp om at det ikke kan kreves forhåndsbetaling for øyeblikkelig hjelp og helsehjelp som ikke kan vente:

- ▶ Det vises til Rundskriv I-5/2011, med vedlegg.
  - Det slås fast at det ikke kan kreves forhåndsbetaling for øyeblikkelig hjelp og helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten som ikke kan vente.
  - Pasientens betalingsevne bør vurderes i etterkant.
  - Vurdering av hvilke tilstander dette skal gjelde, må gjøres på individuelt medisinsk grunnlag.
  - Eksempel som gis: «*Ingen gravide skal være bekymret for at de ikke skal få hjelp fra det offentlige i forbindelse med en fødsel*»

Hvem skal dekke behandlingsutgifter for pasient som ikke er bosatt i riket.

- ▶ Må vurderes etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-3.
- ▶ 1. ledd i bestemmelsen sier:
  - Pasienter som «ikke har bosted i riket», skal dekke behandlingsutgifter selv.
  - Gjelder pasienter som oppholder seg ulovlig i Norge,
  - og de som oppholder seg lovlig med en varighet kortere enn 1 år.
- ▶ Hva hvis pasienten ikke kan dekke utgiftene selv:
  - Skal dekkes av vedkommende helseinstitusjon eller tjenesteyter.

Hvem skal dekke behandlingsutgifter for pasient som ikke er bosatt i riket.

- ▶ Må vurderes etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-3.

- ▶ 2. ledd i bestemmelsen sier:
  - Folketrygden skal dekke behandlingsutgifter for pasient som «ikke har bosted i riket», dersom vedkommende er **trygdet** etter folketrygdloven eller stønadsberettiget i henhold til gjensidighetsavtale med annen stat.
  - **Faktura skal sendes HELFO.**
  - **Trygdet** – omfatter personer som er selvstendige medlemmer i folketrygden.

Folketrygdlovens § 5-2

► **Ftl. § 5-2, ledd 1.:**

- «Det er et vilkår for rett til stønad etter dette kapitlet – **kapitel 5 i folketrygdloven** – at vedkommende er medlem i trygden.

► **Ftl. § 5-2, ledd 2 bokstav a):**

- «Til et medlems forsørgede ektefelle og barn ytes det stønad etter dette kapitlet selv om de forsørgede ikke er medlem i trygden, dersom de oppholder seg
- a) i Norge.
  - Kapitel 5 omhandler helsetjenester utenfor spesialisthelsetjenesten.

Folketrygdlovens § 5-2

- ▶ HOD sitt brev av 26.okt. 2015 sier
  - «Etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-3 andre ledd skal folketrygden dekke behandlingsutgifter for pasient som «ikke har bosted i riket», dersom vedkommende er **trygdet** etter folketrygdloven eller stønadsberettiget i henhold til gjensidighetsavtale med annen stat.»
  - «Med trygdet menes personer som er selvstendige medlemmer i folketrygden, **men ikke** forsørgede familiemedlemmer som bare har avledede stønadsrettigheter etter folketrygdloven § 5-2 andre ledd bokstav a).»
  - «Dette betyr at selv om et medlems forsørgede ektefelle og barn under opphold i Norge har avledede rettigheter til stønad ved helsetjenester etter folketrygdlovens kapitel 5, **får ikke det betydning for betalingsspørsmålet etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-3. Pasienten skal som utgangspunkt betale selv.**»

Dette medfører praksisendring!

- ▶ Frem til brev fra HOD ble sendt 26.okt. 2015 har dette vært tolket slik at også forsørgede familiemedlemmer til selvstendige medlemmer i folketrygden har hatt rett til helsetjenester i spesialisthelsetjenesten – og faktura skulle sendes HELFO.
- ▶ HELFO legger «umiddelbart» om praksis.
- ▶ **Forsørgede familiemedlemmer til selvstendig medlem i folketrygden vil være selvbetalende for behandling mottatt fra og med 15.nov.2015.**
- ▶ Faktura skal ikke sendes HELFO.

Kilder

► **IS-1022 av 2010**

- «Veileder Helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente.»

► **Rundskriv I-2/2008**

- «Utgifter ved helsehjelp i norske helseinstitusjoner under den offentlige spesialisthelsetjenesten blant annet for personer som ikke er bosatt i Norge.»

► **Forskrift av 14.5.2008 nr. 460**

- «Forskrift om trygdedekning for asylsøkere og deres familiemedlemmer»

► **Rundskriv I-5/2011**

- «Helsehjelp til personer uten fast opphold i riket og personer uten lovlig opphold»

► **Forskrift av 16.12.2011 nr. 1255**

- «Rett til helse- og omsorgstjenester for personer uten fast opphold i riket»

Gjensidig avtale med annet land

EF 883/2004.

▶ **Blankett E106:**

- ▶ Utstedes til EU/EØS-statsborger eller sveitsisk statsborger som jobber i Norge for norsk arbeidsgiver, men som bor i annet EU/EØS-land eller Sveits enn Norge.
- ▶ Arbeidstakeren må betale skatt og trygdeavgift til Norge.
- ▶ Arbeidstakeren har full rett til helsetjenester i Norge og i bostedslandet sitt – for eksempel Polen.
- ▶ Har arbeidstakerens eventuelle forsørgede familiemedlemmer som påføres blankett E106 – har også de full rett til helsetjenester **i både Polen og Norge.**

Dokumentere rett til helsetjenester når E106 foreligger.

- ▶ **Arbeidstakeren har IKKE kopi av E106 – denne kan ikke fremvises.**
- ▶ Arbeidstaker dokumenterer sin rett med helsetrygdekort fra Norge.
- ▶ Forsørgede familiemedlemmer - dokumenterer sin rett med helsetrygdekort fra Norge.
- ▶ Foreligger ikke helsetrygdekort på behandlingstidspunktet – kontaktes HELFO for å fremskaffe hastebblankett.

Finansieringsansvar for helsetjenester gitt pasient som har E106.

- ▶ Er pasient registrert med norsk adresse i folkeregisteret – finansieres behandlingskostnaden av RHF'et.
- ▶ Er pasienten bostedsregistrert i annet EU/EØS-land eller Sveits – finansieres behandlingskostnaden av folketrygden.
  - Dvs. faktura sendes HELFO
- ▶ Pasientens forsørgede familiemedlemmer som er bosatt i annet EU/EØS-land eller Sveits – finansieres behandlingskostnaden av folketrygden.
  - Dvs. faktura sendes HELFO.

Nordisk konvensjonsavtale artikkel 7.

- ▶ Dekning av merutgifter til hjemreise – pasienten kan ha rett til hjemreise etter blant annet følgende punkter:
  - hjemreise etter behandling både i og utenfor sykehus.
    - For eksempel; ved legevakt, poliklinikk, dagpasient på sykehus.
    - Det er **IKKE** et krav at pasienten har vært innlagt.
  - Med hjemreise menes all transport av pasient fra behandlende institusjon på oppholdsstedet for videre behandling ved sykehus/annen institusjon i bosettingslandet,
  - **Eller** reise fra oppholdsstedet og fram til hjemstedet.

- ▶ **Det er oppholdslandet – dvs. Norge – som skal dekke kostnadene.**

Praksisendring vedr. hjemtransport

- ▶ Frem til nå har Norge ved HELFO kun godkjent hjemtransport med ambulansebil eller ambulansefly utført av AMK.
- ▶ **Fra og med nå vil også eksterne/private aktører ha anledning til å forestå hjemtransporter.**
- ▶ I praksis vil dette innebærer at pasienten tar kontakt med sitt reiseforsikringselskap – og reiseforsikringen står for hjemtransporten.
- ▶ Viktig at sykehusene kjenner til dette. Dette kan også avhjelpe sykehusene – for eksempel i de tilfeller AMK ikke har kapasitet på ønsket tidspunkt for hjemtransport.
- ▶ Krever fremdeles forhåndsgodkjennelse fra HELFO som i dag. Da må for eksempel SOS Internasjonalt søke til HELFO – slik sykehusene gjør i dag.